

Γενικά

Εωρος → Γορρα

Ευδοσει

Συρος Μενάρδος

Καραθωσα

Πωργες (Πευρεσού)

Παρος ✓

Βασα

Λευκωσία

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ «ΑΛΗΘΕΙΑΣ» 8.

* ΣΙΜΟΥ ΜΕΝΑΡΔΟΥ
ΓΑΛΛΙΚΑΙ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑΙ ΑΡΕΕΙΣ
ΕΝ ΚΥΠΡΩ

(Συνέχεια)

Πιστὸν ὅμως τῶν λέξεων, ἃς κατέλειπον ἐν Κύπρῳ ἢ Λαυσηνικῇ δουρασίᾳ, μονιμώταται ὑπερῶν βαπτιστικά τινά ὀνόματα, ὡς πρὸς τὸν ἀλλοτρίον τοῦ Ἑλληνικοῦ. — ὅτλ. Λοῦζος Πικίρος, Νεζένιος, Στένης, Νεζορ-τζής, Φραντζής, Τοσμαζός, Λο-νέζι, Βαλέντο κτλ.

Καὶ τὸ μὲν Λοῦζος εἰσῆλθε καὶ πάντως εἰς τὴν Μαρθίαν, λέγεται καὶ ὑποκριτικῶς Λοῦτζής καὶ μεγαθυντικῶς Λότζος καὶ Λοτζιζός, ἐγέννηται δὲ καὶ πολλῶν ἐπώνυμα Λοτζίδης. Εἶναι δὲ τοῦτο τὸ ἑρμῆς μεθ' ἑλληνικῆς καταλήξεως, γραφόμενον τότε Louys (πρὸς σ. 11, 12, 13) ἤτοι τὸ Λοῦς τῶν χρονολογί-ων, ὅπερ οὗτοι γράφουσι ὅθιν ἐπὶ τὸ ἑλληνικώ-τερον καὶ «Λοῦζι» καὶ Βουστρωνίω (Σύζη-σις 442—49 ἐκινελαχθέντα «ἐπὶ Λοῦς» μετὰ τῆς ἐξ ἄλλου κώδικος ὑποσημασίως τοῦ ἐκδότου «Λοῦζι» · Ὁ Μαχίριος γράφει καὶ «μαχίρι» ἀντὶ Μιχίου σ. 74 καὶ «ἐκουρῆν» ἀντὶ ἐκουρῆν σ. 175 καὶ «λαγκοί» ἀντὶ λαγκοί σ. 326 καὶ πολλὰ παρόμοια. Τὰς γραφὰς ταύτας ἔλαβεν ὁ συγγραφεὺς ἀπὸ ὧν ἐκείνου ἐν τῇ ἰταλικῇ αὐτοῦ πραγματείᾳ «Il dialetto delle Cypri»

che di Cipro . . . » τῇ δημοσιεύσει ἐν τῇ
 Rivista di Filologia t. V, διαλαμβάνων δι
 περὶ τοῦ γ. παραβάλλει τὰς ἀτόπως πρὸς τὸ
 « πρῶτα, παρασκευῇ, ὁμοιοῦσαι » . Ἀλλ' ὅτι
 εἶναι μόνον ἀπλῶς συμπληρωματικὰ τῆς ἀναθεῖας
 τῶν γραφέντων (πρὸς καὶ τὰ τῶν καλουμένων, ἐν
 Ἀθηνᾶς 151), ἀρκεῖ γ' ἀποδείξαι ὅτι ἐν τῇ ἐπι-
 στολῇ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδοφόρου ἀπὸ
 Ὀκτωβρ. 1609 (Γουρμ. Ἐκκλ. δ. σ. 192) τρι-
 τονοτάριος, ὁ υπογραφεύμενος κορυφαίως « Μιχα-
 Ἰλῆς » . Ὁδὴ καὶ ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν συνδρα-
 μῶν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Κυπριανοῦ (σ. 404)
 ἔσαν « Ὁ κύρ Αἰγυῖος Πατριάρχης » καὶ πολλοὶ
 ἄλλοι, ἀποδεικνύοντες πῶς ἦτο συγγενὲς τὸ ὄνομα.
 Μεταξὺ δὲ τῶν « Πρώων ἔπου ἑδγῆκασιν ἀπὸ
 το νηαίν τῆς Κύπρου » καὶ οὗς ἀπεθανάτισεν ὁ
 Νεόφυτος Ρωθινός ἦτο καὶ ὁ « Αἰγυῖος Ρωθινός
 . . . ἀποθανὼν εἰς τὴν Καλιχόριαν 1612. (παρα
 Κυπριανῶ σ. 361)
 Τὸ δὲ Πιέρος λέγεται καὶ μεθ' ἑλληνικοῦ ὑπο-
 κορισμοῦ Πικερῆς καὶ Πικράκης καὶ μετὰ φραγκι-
 κοῦ Πικερρίος (πρὸς Λιονέττος, ὁ Λουσι-
 ανός βασιλεὺς τῆς Ἀρμενίας Λέων, Κυπριανῶ σ.
 159), ὑπάρχει δὲ καὶ γνωστός οἶκος Πικερίδης.
 Διατελεσε δὲ συνηθέστατον τὸ ὄνομα ὡς διάφορον
 τοῦ Πέτρος. Πλήρη τῶν δύο ρηγῶν « ρὲ Πιέρ »
 καλουμένων, τοῦ α' (1358-1369) καὶ τοῦ β' τοῦ
 αὐτοῦ τοῦ β' (1369-1382) εὐρίσκωμεν πλείστους
 ἄλλους παρὰ τοῖς χρονολογείοις. Μχ. 353, ὁ φρά
 Πιέρος 381, σίρ Πιέρ Βερνίετ. Βουστρ. 447
 σίρ Πιέρ Πιλιστρῆς, 153 μετὰ Πιέρ Ἀποδοχίτο-
 ρα, 543 τὸν μετὰ Πιέρ Ρούρη. Παρτηρητέον
 δὲ ὅτι πάντες γράφονται δι' ἐνός ρ. ἐνῶ σήμερον
 τὸ ὄνομα γράφεται διὰ δύο ὑπὸ τῶν
 Γάλλων. ἄξιον δὲ τις μετὰ τὰ λεχθέντα περὶ
 τοῦ ρα ρ ρ ρ ρ . π ε ρ ρ ρ ρ ρ ρ καὶ κ α ρ ρ ρ ρ ρ ρ
 ν ρ ρ ν ρ περιμένη διπλῆν καὶ τοῦ ρ. τοῦτο

προφοράν. Ἄλλ' ἂν στραφῶμεν καὶ εἰς τὰ νομί-
 σματα αμφοτέρων τῶν ρηγῶν, βλέπομεν ἐφ' ἅπλυν-
 των ἀπλῶς, I' I' I' I' I' I' (Πρδ. II.
 Λάμπρου, Ἀνέκδοτα νομισματα τοῦ Μετακωνικοῦ
 βασιλείου τῆς Κύπρου, ἐν Ἀθήναις 1876 σ. 30).
 Συνεπῆρξαι δὲ καὶ τότε τὸ Πέτρος, Βουστρ. 467,
 537 κ.λ., ἀλλ' οὐδέ τις Πέτρος εἶναι σέρ ἢ μισέρ,
 οὐδέ τις εἶσθε λέγεται Πέτρος. Ὅθεν ὁ Κυπριανός
 (σ. 158). ὅπου μεταγράφει ἐξ ἱταλικῶν πηγῶν,
 καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτὸν καλεῖσθαι Πέτρος τοὺς
 ρηγὰς, ἐξέλιπον τὴν κυπριακὴν παράδοσιν.
 Δι' αὐτοὺς ἐκείνην ἀνταρξιοῦντες « βασι-
 λεὺς » τοὺς Λατίνους, διότι οὐδέποτε ὁ κυπρι-
 ακὸς λαὸς ἐστέρη ἢ ἀπονήρη βασιλικὴν εἰς τοὺς
 ἡγεμόνας αὐτοῦ ἐπωνομίαν, φυλάττων ὡς ἱερὴν
 τὴν « βασιλείαν » διὰ τοὺς ἀμερόλους αὐτοκράτορας
 λ. γ. ὁ Μαχμεῦδης σ. 227, λέγει ἀπλῶς « ὥρσαν
 ὁ ρηγὰς καὶ ἀνοίξαν τὰ χαρτὰ τοῦ βασιλείου »
 νομίζων ὅπως περιετὴν νὰ διαταρῆται « ὁ ρηγὰς
 τῆς Κύπρου » καὶ τοῦ « βασιλείου τῆς Ἀνωσταντι-
 νούπολης », ἐν σ. 225 λέγει « ἔλαχεν ἡ βασιλει-
 α εἰς τὴν Κύπρον » καὶ μετ' αὐτὰ διηγρεῖται « ἡ
 ὁποία ἦτο ἡ κυρὰ Μαργαρίτα Λαζουρίν...
 γυνὴ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κατακουζηνοῦ
 τοῦ βασιλείου τοῦ Μορέως ». Μένον οἱ μνημονεύ-
 οντες τῶν περὶ τοῦ τίτλου ταύτου ἱερῶν Θεοδώ-
 ρου τοῦ Ἀγγελικοῦ, καὶ Ἰωάννου Δεσπῆ τοῦ Πατρι-
 αρχῆ, θύναται νὰ κατανοήσωσιν ὅπως ἀφοσιώσιν
 εἰς τὸ κοινὸν τοῦ ἔθνους (βλ. ὁδὸς ἐνέφαινον ἢ
 σταθερὰ διέκρισις αὐτῶν τῶν Κυπρίων.
 Μετὰ τῶν « ρηγαικῶν » ταύτων ὀνομασίων,
 ἅτινα διεβόησαν ἐν Κύπρῳ καθὼς τὸ Ὅθων, τὸ
 Ἀμολία καὶ τὸ Ὀλγα ἐν Ἑλλάδι, τίθεται καὶ
 τὸ σπανίζον ἥδη Νεφέλις. Ὅπου δὲ ἀνόμε-
 ζον οἱ Κύπριοι τὴν ἀπὸ τοῦ 1398 - 1432 ἀρ-
 χάντα ρηγὰ τῶν Ἰαννίν, γραφόμενον ἐπὶ τῶν
 νομισμάτων I.A.N.V.S. I.A.N. I.A.N.

GRACE DE BIEBOUT (Λάμπρου, ἐνθ' ἀν. σ. 35). Ὁ Κυπριανὸς μεταγράφει (σ. 197) « Γιάνας » ἢ « Γιάνος ». Ἀλλὰ ὁ Μαχαιρῆς (σ. 375) λέγει διαρκῶς « Τζενίους », σύγχρονον δὲ εὐγενή (σ. 408) « ὁ Τζένιος τὴ Μουντολήρ » καὶ παρὰ Βουστα (σ. 476) « ὁ Τζένιος ». Μεταξὺ τῶν ἐν Λάρνακῃ συνθηματικῶν τοῦ Κυπριανοῦ (σ. 405) ἦτο « ὁ Χ' Τζένιος Νικολάου », ἐκτὸς δὲ ἀκούεται καὶ σήμερον τὸ ὄνομα, ἐπὶ δὲ εἰς τὸ Ἀναταρχιόν τῆς Πύργου καὶ τὴν Βάσσαν.

Ἐν Λάρνακῃ λέγεται καὶ τὸ Στίνης, ποσσὶ πῖπτον κατ' ἀρχὴς ποταμοῦ. Ἀλλ' οἱ γυναικοντες τὸν παρὰ Μαχαιρᾷ 202 « οἶρ Στείνην » εὐκόλως ἐνθυμούνται τὸ Γ(=)ίτιονι : πρὸ. ἀπὸ. -11. 1. 1. 2013, 2014.

Καὶ τὸ Φραντζής ἀκούεται σπανίως ἐν Λευκωσίᾳ ἀλλὰ διακρίνεται τοῦ Φραντζέ-
-σας. Πικρὰ τῷ Βουστρινίῳ σ. 448 ἀναφέρεται « ὁ μισὶρ Φραντζῆ τὴ Μουντολήρ », σ. 461, « τοῦ Φραντζῆ » καὶ πληρέστερον ἐν σ. 463 λέγει « Φραντζῆν » προδήλως τὸν Γραπῆν.

Τὸ δὲ Νεζαφτζής ἐλησμονήθη πλὴν μεταξὺ τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὐχὶ ὀλίγοι χωρικοὶ οὕτως ἐδαπείσθησαν. Εἰς τὸν Πύργον τῆς Λεμεσοῦ λέγεται ἀπλούστερον Ντορτζής, (Ἀθηνᾶς σ. 151, ὁ δὲ Μαχαιρῆς γράφει ποικίλως, σ. 392 « ὁ οἶρ Τζόρτζι », 400 « ὁ Τζόρτζις », 402 « τὸν Τζόρτζον », 232 « τὸν Τζόρτζην ». Ἐν ἑστίᾳ λέγει « Τζόρτζιους ». Οὕτως δὲ, φαίνεται, ὠσεμύζοντο οἱ Λυτικοὶ διότι ὁ χρονολογικὸς ἀναριθμικὸς καὶ Γεωργίου σ. 392 « μὲν-χριστιανὴν εἶχον ὀκαυοῦν »... ὀνόματι Γεωργίου, καὶ 407 « τὸν Γεωργιον τὸν Ντορμήλου, τὸν μάγειρον τὸν ».

(Ἐπεκν τὸ τέλει)